

Samen Lezen: geen einddoel, maar een aanleiding

Dirk Terryn is medeoprichter van Het Lezerscollectief, een netwerk van leesbegeleiders in Vlaanderen dat inzet op Samen Lezen. Zij organiseren leesbijeenkomsten voor mensen met weinig toegang tot literatuur en leiden mensen op om zelf leessessies te begeleiden. CDO Laurens doet al mee: verzorgende Veerle volgde een opleiding en geeft zelf voorleessessies.

Wat maakt 'Samen Lezen' zo bijzonder?

Dirk: "Samen Lezen is niet zomaar lezen. Het gaat niet om literaire analyse of wie het meeste weet over literatuur. Het gaat erom dat mensen zich herkennen in verhalen en gedichten. We kiezen vaak complexe, gelaagde verhalen omdat daar veel werkelijkheden in samenkomen. Mensen zeggen dan: 'Dat is precies mijn vader' of 'Zo ben ik ook opgegroeid'. Die herkenning nodigt uit om iets persoonlijks te delen. Vaak horen we: 'Ik heb het nog nooit kunnen vertellen, maar met deze woorden kan ik het'. In die zin is Samen Lezen meer een aanleiding dan een einddoel."

"Mensen zeggen vaak 'Dat is precies mijn vader' of 'Zo ben ik ook opgegroeid'. Die herkenning nodigt uit om iets persoonlijks te delen." Dirk

Hoe ben jij bij Het Lezerscollectief betrokken geraakt?

Dirk: "In 2012 gaf Jane Davis een lezing aan de Universiteit van Antwerpen. Zij was de oprichter van de Reader Organisation en de bezieler van 'Shared Reading'. Ik zat in het publiek en was meteen getriggerd. Het was een van de beste praktijken die ik ooit had gezien. Samen met de organisatoren wilden we niet dat ze na haar lezing

gewoon naar Engeland terugkeerde zonder vervolg. Daarom brachten we haar in contact met mensen uit verschillende sectoren: gevangeniswezen, zorg, onderwijs. Maar goed ook: er was veel interesse om met de methodiek in Vlaanderen aan de slag te gaan."

"Vervolgens begonnen we opleidingen te organiseren, eerst met de Reader Organisation. In 2014 richtten we Het Lezerscollectief op en in 2015 startten we met de eerste Nederlandstalige opleiding."

"Ik was ook op een persoonlijke manier geraakt. In 2018 werd mijn moeder met alzheimer opgenomen in een woonzorgcentrum. Mijn vader kon de zorg thuis niet meer volhouden. Zij werd daar meteen lid van een leesgroep en ik hoorde van de begeleiding hoe ze ervan genoot. Haar focus tijdens het lezen was bijzonder scherp, soms zelfs sterker dan tijdens een gewoon bezoek. Het liet me nog duidelijker zien dat literatuur, zelfs in een gevorderd stadium van dementie, nog steeds verbinding en betekenis kan brengen."

Hoe pas je Samen Lezen toe in de ouderenzorg?

Dirk: "Samen Lezen biedt ouderen de kans om verhalen te herontdekken. We hebben groepen in woonzorgcentra en dienstencentra, maar willen ook mensen thuis bereiken. In Londerzeel worden ouderen thuis opgehaald en gebracht naar de bibliotheek voor een leesbijeenkomst."

"Voor mensen met dementie werkt Samen Lezen verrassend goed. Zelfs als feitelijke herinneringen vervagen, blijft de emotionele connectie met verhalen bestaan. In mijn moeders woonzorgcentrum zijn er inmiddels vijf leesgroepen, omdat ze inzien hoe waardevol ze zijn."

Hoe ziet zo'n opleiding eruit?

Dirk: "De opleiding duurt drie dagen. De eerste dag draait om de ervaring: hoe voelt het om zelf op verhaal te komen? De tweede dag focust op techniek: hoe stel je open vragen? Hoe gebruik je stiltes? Hoe begeleid je een gesprek zonder het te sturen? Bij poëzie laten we mensen bijvoorbeeld zelf regels uitlichten die hen raken. Je leert werken met verschillende doelgroepen: gevangenen, mensen in psychiatrische zorg, ouderen en mensen met dementie. Op de derde dag begeleid je zelf een sessie en krijg je feedback."

Wat zou je zeggen tegen verzorgenden die een opleiding willen volgen?

Dirk: "Ik zou zeggen: doe het. Het verdiept je band met de mensen die je verzorgt. Het biedt een veilige bedding waarin mensen hun verhaal kunnen delen zonder dat het geforceerd aanvoelt. Het geeft verzorgenden een andere manier om met hun cliënten in contact te komen, en vaak een veel diepere."

Kriebelt het al?

Kom meer te weten op www.lezerscollectief.be

• Dirk Terryn, oprichter van Het Lezerscollectief